

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/504/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4614203278
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4614203278.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting, s. r. o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, Praha 1, Česká republika, IČO: 26 429 705, zast. Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava proti odporcovi: M. E., nar. XX. XX. XXXX, bytom E., A. XXXX/XX, t. č. X., O. C. XXX, E., o zaplatenie zmenkovej sumy 1.202,25 eura s príslušenstvom a zmenkovej odmeny 4,01 eura, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 6. februára 2015 č. k. 4C/52/2014-68 takto

rozhodol:

Odvolací súd čiastočné späťvzatie návrhu navrhovateľom nepripúšťa.

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdzuje.

Odporcovi nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa návrh zamietol a odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami čl. 2 písm. a), čl. 3 ods. 1 a 3 smernice 93/13/EHS, § 3 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 4 písm. k), l) Občianskeho zákonníka, § 2 písm. b), § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zák. č. 71/1986Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere, § 265 Obchodného zákonníka, čl. I § 77 ods. 1, 2, § 10, § 11 ods. 1, § 14 ods. 1, § 17, § 5 ods. 1, 2, 3, § 48 ods. 1 bod 2 zák. č. 191/1950 Zb. a uviedol, že odporca dňa 11. 11. 2008 uzavrel so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava zmluvu o úvere č. 4381703, na základe ktorej mu bol poskytnutý úver vo výške 663,88 eura (20.000,- Sk) a odporca sa zaviazal zaplatiť veriteľovi úver spolu s poplatkom vo výške 634,67 eura (19.120,- Sk), t. j. celkovo čiastku 1.298,55 eura (39120,- Sk) a to v 12 mesačných splátkach po 108,21 eura (3260,- Sk), počnúc dňom 13. 12. 2008. V zmluve je uvedené, že finančné prostriedky boli poskytnuté na výkon podnikania a zároveň na druhej strane zmluvy o úvere sa nachádzajú všeobecné podmienky poskytnutia úveru, kde v článku 17 sú uvedené ustanovenia dohody o vyplnení zmenky, podľa ktorých na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t. j. keď dlžník neuhradí štyri po sebe idúce splátky prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak,

že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh. Zároveň odporca dňa 11. 11. 2008 podpísal veriteľovi zmenku s tým, že zaplatí za túto zmenku pri predložení na rad POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava sumu 1202,25 eura (36.218,98 Sk) a zmenkový úrok 0,25 % denne od 18. 04. 2009, pričom zmenková suma, ako aj dátum začiatku úročenia boli do zmenky dopísané dodatočne, keď sa stal splatný celý dlh. V zmenke je uvedené, že je splatná "bez protestu", "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia" a že je splatná pre POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava. V exekučnom konaní tunajšieho súdu sp. zn. 7Er/99/2010 sa spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava ako oprávnená domáhala voči odporcovi ako povinnému vymoženia sumy 1.202,25 eura s príslušenstvom, pričom k žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bola doložená zmluva o úvere č. 4381703 zo dňa 11. 11. 2008 a rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Bratislava sp. zn. SR 13930/09 zo dňa 29. 09. 2009, ktorý bol vydaný na základe neúplnej zmenky (blankozmenky) vystavenej dňa 11. 11. 2008. Oprávnený k svojej žiadosti o udelenie poverenia doložil aj uvedenú zmenku. Okresný súd Topoľčany udelil dňa 07. 06. 2010 súdnemu exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie. Následne bola exekúcia zastavená - uznesením č. k. 7Er/99/2010-22 zo dňa 17. 05. 2012, ktoré bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 11CoE/16/2013-60 zo dňa 31. 01. 2013. Uznesenie o zastavení exekúcie sa stalo právoplatným dňa 25. 02. 2013. V súdnom konaní, v ktorom si navrhovateľ uplatnil zaplatenie zmenkovej sumy vo výške 1.202,25 eura spolu so zmenkovým úrokom, ako aj s úrokom podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 predložil zmenku totožnú so zmenkou predloženou spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava v exekučnom konaní 7Er/99/2010 s tým, že na druhej strane zmenky je už spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava uvedené, že namiesto nej je na rad CD Consulting s.r.o., K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha, Česká republika, IČO: 264 29 705.

Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že návrh navrhovateľa na zaplatenie zmenkovej sumy 1.202,25 eura s príslušenstvom nie je dôvodný, a preto ho v celom rozsahu zamietol. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdneho dvora (ESD) je súd v každom štádiu konania a v každom druhu konania povinný z úradnej povinnosti skúmať, či sa nejedná v danej veci o spotrebiteľský právny vzťah, a teda, či sa na konkrétny právny vzťah použijú právne normy spotrebiteľského práva za účelom zabezpečenia ochrany spotrebiteľa. Súd si preto zabezpečil zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bola predmetná zmenka vystavená a vykonal dôkaz oboznámením tejto zmluvy. Keďže nariadenie žiadne pravidlá o prípustnosti dôkazov neobsahuje, v súlade s ustanovením čl. 19 nariadenia je potrebné riadiť sa procesným právom Slovenskej republiky. Pokiaľ ide o prejednávajúcu zásadu podľa § 120 ods. 1 OSP, na ktorú odkazoval navrhovateľ, súd zdôraznil, že povinnosťou súdu je ex offio skúmať, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Žiadne ustanovenie nariadenia č. 861/2007 nevyklučuje takéto skúmanie spotrebiteľského charakteru právneho vzťahu, ktorý je predmetom konania, a to aj v prípade, ak je odporca prípadne nečinný a nedoručí súdu odpoveď na žalobný návrh. Cieľom nariadenia č. 861/2007 je zjednodušiť a zrýchliť cezhraničné konania s nízkou hodnotou sporu a na ne naväzujúce vykonávacie konania, ale v žiadnom prípade nie vylúčiť v konaniach s nízkou hodnotou sporu ochranu spotrebiteľa. Vzhľadom na ustanovenia článku 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru (dohoda o vyplnení zmenky), ako aj vzhľadom na zhodu čísla uvedeného na zmenke s číslom zmluvy o úvere, zhodu údajov o vystaviteľovi a pôvodnom remitentovi zmenky s údajmi o veriteľovi a dlžníkovi v zmluve o úvere a na zhodu dátumu vystavenia zmenky s dátumom podpisu zmluvy o úvere súd dospel k jednoznačnému záveru, že zmenka predložená navrhovateľom bola vystavená odporcom ako zabezpečovacia zmenka k zmluve o úvere, pričom bola vystavená v súlade s článkom 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru ako blankozmenka. Predmetom tohto konania je teda nárok navrhovateľa vyplývajúci z vlastnej vistazmenky vystavenej odporcom pôvodne vo forme blankozmenky na zabezpečenie nárokov spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava zo zmluvy o úvere. V prvom rade súd považoval za potrebné posúdiť, či zmluva, na základe ktorej vznikla pohľadávka zabezpečená zmenkou je platná, a teda, či vôbec vzniklo právo na vyplnenie blankozmenky. Uvedená zmluva o úvere č. 4381703 je spotrebiteľskou zmluvou, keďže naplnia znaky spotrebiteľskej zmluvy uvedené v § 52 Občianskeho zákonníka. Ide o predtlačенú formulárovú (typovú) zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať jej obsah. Zmluvnými stranami sú POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava ako veriteľ (dodávateľ), ktorý pri uzatváraní zmluvy koná v rámci svojej podnikateľskej činnosti a odporca ako fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, je teda spotrebiteľom. Na tomto nič nemení ani skutočnosť, že odporca bol do zmluvy označený ako živnostník (v zmluve je uvedené jeho IČO) a zároveň bolo v zmluve vyznačené, že finančné prostriedky sa poskytujú na výkon podnikania, čo však odporca poprel a uviedol, že finančné prostriedky potreboval na osobnú potrebu (zaplatenie nedoplatkov v sociálnej poisťovni a pod. a za

byť), aj keď v tom čase bol živnostníkom, pričom pracoval u stavebnej firmy a len kvôli tomu musel mať živnosť vybavenú. Keďže pri pochybnostiach o obsahu zmlúv platí výklad pre spotrebiteľa priaznivejší, súd musel dospieť k záveru, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol v danom prípade poskytnutý na výkon podnikania zaťažuje toho, kto takúto skutočnosť tvrdí. Keďže účel vyznačený v zmluve ("na výkon podnikania") súdu preukázaný nebol, súd vychádzal z toho, že uvedený úver bol poskytnutý na súkromné účely (teda na iný účel ako na výkon povolania, zamestnania, podnikania). Po preskúmaní celej zmluvy o úvere vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru dospel súd k záveru, že zmluva je koncipovaná tak, že je v nej hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to najmä (ale nielen) v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (spísanie notárskej zápisnice prostredníctvom splnomocnenca, uzatvorenie záložnej zmluvy prostredníctvom splnomocnenca, niekoľkonásobné zmluvné pokuty, blankozmenka) a zároveň sú celá zmluva a všeobecné podmienky koncipované výlučne na prospech veriteľa, obsahujú prakticky len povinnosti dlžníka a práva a výhody veriteľa. Vzhľadom na nerovnosť podmienok účastníkov zmluvy vyjadrenú v takmer všetkých ustanoveniach zmluvy sa celá zmluva (jej obsah i účel) prieči dobrým mravom a je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Skutočnosť, že sa zmluva prieči dobrým mravom spôsobuje jej absolútnu neplatnosť. Z toho dôvodu nemohlo spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Bratislava ako veriteľovi z uzatvorenej zmluvy o úvere vzniknúť ani právo na vyplnenie blankozmenky podľa článku 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, z čoho vyplýva, že ak zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe takto vyplnenej zmenky úspešne domáhať akýchkoľvek práv. Pri konštatovaní nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky na základe neplatnosti zmluvy o úvere z vyššie uvedených dôvodov súd vychádzal aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 06. 05. 2008 sp. zn. 4 Obo 161/2007. Právo zo zmenky, ktoré si uplatnil navrhovateľ v tomto konaní na tunajšom súde, bolo už uplatnené jeho predchodcom na rozhodcovskom súde, ktorý návrhu v celom rozsahu vyhovel. Vzhľadom k tomu, že vzťah, z ktorého vznikla zmenka, je vzťahom medzi dodávateľom a spotrebiteľom, tak vzniká otázka, či zmenka a jej indosácia nadmerne nesťažili, ba dokonca neznemožnili spotrebiteľovi presadiť vlastné spotrebiteľské práva vrátane práva na ex offio súdnu ochranu (rozsudok súdneho dvora v spojených prípadoch C-240/98 až C-244/98). Navrhovateľ sa striktnie pridržiava práv, ktoré sú vo všeobecnosti priznávané majiteľovi zmenky po jej indosácii a za irelevantné považuje v predmetnej veci právo spotrebiteľa podľa čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, podľa ktorého sa členské štáty majú postarať o to, aby bol spotrebiteľ zbavený účinkov neprijateľných zmluvných podmienok a vo svetle uznesenia súdneho dvora C-76/10 (POHOTOVOSTĚ proti Korčkovská) aj plnenia úrokov a poplatkov pri neuvedení ročnej percentuálnej miery nákladov. Článok 6 smernice je treba považovať za ustanovenie rovné kogentným ustanoveniam vnútroštátneho práva a poskytovanie ochrany je treba naplniť v rovine pravidiel verejného poriadku, teda vždy a za každých okolností. Zmenkové práva navrhovateľa môžu byť v rozpore so spotrebiteľskými právami odporcu, keďže spotrebiteľské právo vnáša osobitosti do tradičného súkromného práva a táto skutočnosť aj predurčuje jeho prednosť a zákaz jeho zneužitia (nález Ústavného súdu ČR vo veci IV.ÚS 457/10, podľa ktorého je zákaz zneužitia práva silnejší než dovoľenie dané právom a teda výkonu práva, ktorý je jeho zneužitím nemôžu súdy poskytnúť ochranu, lebo by to bolo v rozpore nielen s § 3 OZ, ale predovšetkým čl. 36 Listín). Ak dohoda o vyplňacom práve pri blankozmenke nezohľadňuje vyššie uvedené práva spotrebiteľa a umožňuje indosáciou zmenky vymôcť od spotrebiteľa plnenie z neprijateľných podmienok, ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Bez platnej dohody o vyplňacom práve niet platnej zmenky (rozsudok NS SR vo veci 4Obo 161/2007). Neplatnosť zmenky potom determinuje výsledok sporu. V prejednávanej veci je jednoznačné, že medzi účastníkmi ide o spotrebiteľský vzťah založený zmluvou o úvere č. 4381703 zo dňa 11. 11. 2008, pričom v ten istý deň odporca vystavil veriteľovi zmenku v zmysle článku 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, avšak podľa názoru súdu uvedená zmenka je neplatná, nakoľko bola vystavená v rozpore so zákonom a spôsob, akým sa pôvodný veriteľ a následne navrhovateľ domáha svojich práv na základe takto vystavenej zmenky považuje súd za obchádzanie zákona, čo znamená, že právny úkon síce neodporuje výslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. Ustanovenie článku 17 všeobecných podmienok poskytnutia úveru v zmluve o úvere zo dňa 11. 11. 2008 je jednoznačne v rozpore s § 3 OZ, ako aj s ustanoveniami Občianskeho zákonníka na ochranu spotrebiteľa (§ 53 a § 54) a spôsobuje značnú nerovnováhu medzi účastníkmi tohto záväzkového vzťahu a preto zmenku, ktorá bola vystavená na základe tohto zmluvného dojednanja je potrebné považovať za neplatnú, keďže samotná dohoda o vyplnení zmenky je neplatná, vzhľadom na vyššie uvedené. Na základe neplatnej zmenky potom nie je možné navrhovateľovi priznať pohľadávku, ktorú si uplatnil v tomto súdnom konaní a z toho dôvodu súd jeho návrh v celom rozsahu zamietol. O

náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 OSP tak, že odporcovi, ktorý mal vo veci plný úspech, nepriznal náhradu trov konania, pretože v súvislosti s týmto konaním mu žiadne trovy nevznikli a odporca náhradu trov konania ani nepožadoval.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, odôvodniac ho tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Napadnuté rozhodnutie je prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Prekvapivosť napadnutého rozhodnutia vyplýva zo skutočnosti, že odporca uplatnený nárok nepoprel, no napriek tomu súd uplatnený nárok zamietol, ale najmä vyplýva z rozporu napadnutého rozhodnutia s konštantnou judikatúrou NS SR. Súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi. Navrhovateľ však takéto dokazovanie nenavrhol. Podľa § 120 OSP dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávajúcou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Navrhovateľ predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorou, keďže táto spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zák. č. 191/1950 Sb. dokázal svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme obsahu zmenky zo strany odporcu neboli námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. V danej veci preto súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. V danom konaní súd svoj postup vôbec nezodôvodnil. Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo navrhovateľa. Odporca mohol v zmysle čl. 5 ods. 3 a ods. 6 nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak však tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej nariadením. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu odporcu a bez legitímneho podnetu na ťarchu navrhovateľa vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter odporcu ako spotrebiteľa. Odporca sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedovoľoval, uplatnenú pohľadávku nerozporoval, svojím konaním ju prakticky uznal. Súd iniciatívne rozširoval okruh dotazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre neho dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Súd nevykonal žiadne dokazovanie nad rámec navrhnutých dôkazov v prospech uplatnenej pohľadávky, teda neobjektívne podporil odporcu v tomto konaní. Takéto správanie súdu je neprijateľné a predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces. Súd navyše pri vydávaní rozhodnutia vychádzal z podľa neho nesporných skutočností. Za nesporné považoval to, že odporca so spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o. uzatvorili zmluvu o úvere, ďalej, že zmenka, ktorá je predmetom tohto konania je zabezpečovacou zmenkou, a že odporca uzatvoril zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Tieto nesporné skutočnosti však neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. Súd tieto nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Takéto skutočnosti nemožno považovať za nesporné. Odporca, ani navrhovateľ sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadřili, preto neexistuje spôsob, akým by súd mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností. Ak súd svoje rozhodnutie založil na týchto nesporných skutočnostiach, toto rozhodnutie je postihnuté vadou, ktorá má za následok jeho nesprávnosť. Prvostupňový súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov práva Európskej únie. Navrhovateľ je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke upravených v zák. 191/1950 Sb. vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Súd však vec posudzoval, akoby išlo o bežný zmluvný záväzok, čo je neprípustné. Odporca vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť odporca, tým menej tak môže činiť sám súd. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo 3/2008 zo dňa 22. októbra 2008. Z uvedeného vyplýva, že je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu a predovšetkým odporca v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu aj iniciatívu na seba prevzal súd a suploval aktivitu odporcu. V danom prípade následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci - súd porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením ustanovenia § 5 ods. 1 OSP, súd porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných

prostriedkov, súd prihladol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihladnúť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa nariadenia vykonané bez návrhu. Súd vyhodnotil zmenku ako vadnú zmenku, t.j. neplatný právny úkon. Uvedený záver súdu však vychádzal len z kauzálnych námietok, ktoré však nikto v konaní nevzniesol, ani nikto z účastníkov nepreukazoval. Kauzálne námietky sú po indosovaní v zásade neprípustné. Zmluvný vzťah medzi odporcom a remitentom je po indosovaní irelevantný. Navyše navrhovateľovi nie je známy obsah údajného zmluvného záväzku. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 22. 08. 2002 sp. zn. 25Cdo 1839/2000. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku, nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa Zákona spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka uplatnená v tomto konaní má všetky zákonom predpísané náležitosti, a teda ide o platnú zmenku. Uplatnený nárok navrhovateľa je tak v celom rozsahu dôvodný. Uviedol, nikto v konaní netvrdil, že odporcovi bol poskytnutý spotrebiteľský úver, teda nie úver v súvislosti s jeho podnikateľskou činnosťou a nikto túto skutočnosť v konaní ani nepreukázal. Napriek tomu z tejto skutočnosti súd pri rozhodovaní vychádzal. Napadnuté rozhodnutie súdu je prekvapivé, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Navrhovateľ na záver uviedol, že samotný Zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. pripúšťa, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase vyplnenia. Zmenka preto aj v prostredí spotrebiteľských úverov mohla byť používaná. Z uvedeného vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň je blanko zmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Zákonodarca pripúšťa, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie v čase vystavenia, resp. by vylúčil vyplňovanie zo strany veriteľa. Z uvedeného preto vyplýva, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťa používanie blankozmieniek. V ďalšom poukázal na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoZm 10/2013 zo dňa 21. 11. 2013 a uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4CoZm/3/2014 zo dňa 13. 6. 2014 a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu 1. stupňa zmenil tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a prizná navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 69,80 eura bez DPH.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP, a keďže navrhovateľ vzal návrh v časti späť, pričom odporca nevyjadril súhlas so späťvzatím návrhu, odvolací súd späťvzatie návrhu nepripustil a rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal od odporcu zaplata sumy 1.202,25 eura, zmenkového úroku vo výške 0,25% denne zo sumy zo sumy 1.202,25 eura od 18. 04. 2009 do zaplata, 6% ročného úroku zo zmenkovej sumy 1.202,25 eura od 02. 07. 2009 do zaplata, zmenkovej odmeny vo výške 1/3% zmenkovej sumy, a teda 4,01 eura a náhrady trov konania.

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa návrh navrhovateľa zamietol. Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie. V priebehu odvolacieho konania zobral navrhovateľ návrh čiastočne späť, a to v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% denne z časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25% denne, čím si navrhovateľ uplatňuje zmenkový úrok už len vo výške 0,06% denne. Napriek opakovanej výzve súdu na odporcu sa odporca nevyjadril, že s čiastočným späťvzatím návrhu navrhovateľom v tejto časti súhlasí.

Podľa § 208 OSP ak je návrh na začatie konania vzatý späť, keď už rozhodol súd prvého stupňa, ale jeho rozhodnutie nie je dosiaľ právoplatné, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie nepripustí, ak druhý účastník s tým nesúhlasí. Ak späťvzatie pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvého stupňa a konanie zastaví.

Pretože navrhovateľ po rozhodnutí súdu prvého stupňa do času, kým rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť, písomným podaním zo dňa 21. 12. 2015 (č.l. 106 spisu) vzal svoj návrh v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% denne späť a žiadal zastaviť konanie a odporca so späťvzatím návrhu v zmysle ustanovenia § 208 OSP nevyjadril súhlas, odvolací súd dospel k záveru, že nie sú splnené všetky podmienky stanovené v § 208 OSP, preto čiastočné späťvzatie návrhu navrhovateľom nepripustil.

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Podľa § 212 ods. 1 OSP odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré účastník môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu.

Odvolací súd po preskúmaní veci v rozsahu a z dôvodov uvedených navrhovateľom v odvolaní dospel k záveru, že súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil, pričom v odôvodnení rozhodnutia dal odpovede a riadne odôvodnil všetky pre posúdenie veci podstatné skutočnosti a to i tie, ktoré navrhovateľ uvádzal v odvolaní, preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil, a keďže s odôvodnením napadnutého rozhodnutia sa stotožňuje, na tieto dôvody podľa § 219 ods. 2 OSP odkazuje. Na potvrdenie správnosti záverov súdu prvého stupňa a k námietkam, uvedeným v odvolaní navrhovateľa, odvolací súd uvádza, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je dostatočne odôvodnené a preskúmateľné, preto námietka navrhovateľa ohľadne nedostatočného odôvodnenia je nedôvodná.

Navrhovateľ sa v odvolaní zameral predovšetkým na zdôraznenie platnosti príslušnej zmenky a jeho námietky boli prejavom snahy o nepripustenie akéhokoľvek súdneho prieskumu okolností vzniku zmenky a vykonania dokazovania v tomto smere. Odvolací súd sa s argumentáciou navrhovateľa, spochybňujúcou postup súdu pri vykonávaní dôkazov nestotožnil. Predmetom konania je nárok vyplývajúci zo zmenky indosovanej na navrhovateľa sídliaceho v Českej republike, ktorý si svoje právo vyplývajúce zo zmenky uplatňuje pred súdom Slovenskej republiky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu upraveného nariadením. Článok 4 nariadenia upravuje zjednodušený a v zásade písomný spôsob vedenia konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu s cieľom zjednodušenia prístupu k spravodlivosti. Odvolací súd však dospel k záveru, že cieľom nariadenia nie je obmedziť súdy pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme toho, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom. Znenie článku 4 nariadenia nemožno preto vykladať tak, že by na základe neho nemal súd k dispozícii iné dôkazné prostriedky než príslušné tlačivá a nemal by ani možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi. Z čl. 8 a 9 tohto nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s malou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonávať potrebné dokazovanie a nariadiť ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Zjednodušená forma konania podľa nariadenia je preto plne zlučiteľná s judikatúrou Súdného dvora, ktorá prikazuje sudcom ex offio prihliadať na nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi, ak nie je ustanovené inak, procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie, čo priamo vyplýva z čl. 19 nariadenia.

Občiansky súdny poriadok dôkaznú povinnosť upravuje v ustanovení § 120, ktoré umožňuje súdu výnimočne vykonať aj iné než účastníkmi navrhnuté dôkazy, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. V danom prípade predložená zmenka má svoj základ v dohode o vyplňovacom práve zmenky obsiahnutej vo všeobecných úverových podmienkach právneho predchodcu navrhovateľa spojených so spotrebiteľskou úverovou zmluvou. S ohľadom na výnimočnosť spotrebiteľského vzťahu a potreby súdnej ochrany spotrebiteľa súd prvého stupňa správne skúmal charakter tohto vzťahu. Špeciálna úprava spotrebiteľského úveru v čase uzatvorenia zmluvy o úvere bola obsiahnutá v Zákone o spotrebiteľských úveroch. Spotrebiteľský charakter zmluvy o úvere v danej veci bol preukázaný bez akýchkoľvek pochybností. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je, že sú väčšinou pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy

alebo jej zmeny. Úver poskytnutý právnym predchodcom navrhovateľa túto charakteristiku spĺňa, pričom súčasťou zmluvy o úvere boli všeobecné úverové podmienky, ktoré odporkyňa nemohla ovplyvniť, lebo boli vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Dodávateľ mal v predmete svojej činnosti poskytovať úverov a v priebehu konania nebolo preukázané, že úver bol poskytnutý odporcovi na výkon zamestnania. V prípade pochybnosti účelu poskytnutia spotrebiteľského úveru, a teda dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy má dodávateľ, resp. jeho právny nástupca. Dôkaznú povinnosť si navrhovateľ v danej veci nesplnil, čo má na posudzovanie právneho vzťahu vzniknutého medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom rovnaký vplyv, ako keby v zmluve účel jej uzatvorenia uvedený nebol. Odvolací súd sa nestotožnil ani s názorom navrhovateľa, podľa ktorého bolo potrebné pri rozhodovaní o uplatnenom nároku vychádzať výlučne z predloženej zmenky, predstavujúcej samostatný abstraktný záväzok neakcesorickej povahy. Smernica Rady č. 87/102/EHS z 22. 12. 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru síce používanie zmieniek v spotrebiteľských zmluvách nezakazuje, ale podľa čl. 10 tejto smernice jednoznačne členské štáty môžu povoliť používanie zmieniek v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa. Hlavným rizikovým prvkom potom v danej veci je z pohľadu ochrany spotrebiteľa abstraktný charakter zmenky, ktorý inak nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní práva zo zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky. Rešpektovanie výlučne abstraktného charakteru zmenky je vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora EÚ neprijateľné. Súdny dvor EÚ už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení Smernice Rady č. 93/13/EHS musí byť poskytnutá spotrebiteľovi, čo potvrdzuje aj čl. 14 Smernice Rady č. 87/102/EHS. Ak by pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemal možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, išlo by o podstatné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je nemožné alebo minimálne neprímerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, ak by v konaní o vymáhaní pohľadávky nebolo možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Napriek abstraktnému charakteru zmenky už ustanovením § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere bolo v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby zakázané splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smel podľa zákona prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak šlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmel prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. V tomto prípade právny predchodca navrhovateľa zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval a zmenku napriek výslovnému zákazu prijal a následne ju previedol na navrhovateľa. Zmenka bola teda vystavená v rozpore s vnútroštátnym právnym poriadkom a aj v rozpore s právom Európskej únie. Vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera bolo zhoršené postavenie odporcu. Dojednanie o zmenke, ktoré nezohľadňuje právne predpisy na ochranu spotrebiteľa, odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a preto na podklade takéhoto dojednania zmenka nemohla byť platne vystavená a ani platne indosovaná. Na takomto závere nič nemení ani skutočnosť, že vnútroštátna právna úprava platná do 31. 12. 2010 umožňovala používať zmenky aj v spotrebiteľskom vzťahu, pretože keďže zmenkové právo ako také v súdnom konaní znevýhodňuje odporcu ako zmenkového dlžníka, a keďže podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky právo EÚ má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, vnútroštátna právna úprava, ktorá umožnila za istých okolností do 31. 12. 2010 zmenky používať aj v spotrebiteľských vzťahoch, je nepoužiteľná. Z uvedených skutočností odvolací súd dospel k záveru, že z takejto zmenky nemohol vzniknúť platný zmenkový záväzok, preto rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.

Na záver odvolací súd ešte dodáva, že vzhľadom na odlišnú rozhodovaciu činnosť v týchto veciach súdov v rámci Slovenskej republiky sa na NS SR dňa 20. októbra 2015 uskutočnilo spoločné zasadnutie občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky,

ktoré sa zaoberalo posúdením otázok súvisiacich s prejednávanou vecou, pričom podľa stanoviska z tohto zasadnutia, ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcejmu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane odporcu, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto excés dosahuje. Odvolací súd pri preskúvaní napadnutého rozsudku zohľadnil aj záver spoločného zasadnutia občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, zaoberajúceho sa posúdením otázok súvisiacich s prejednávanou vecou.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP a v odvolacom konaní úspešnému odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože v odvolacom konaní mu žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.